

verandering mee. „Je ne suis jamais plus heureux que chez le bon Dieu des campagnes et près des bêtes." En dat geluk had immers de schilder, die daarin loven kon en werken. Claus' huis „est près de la route; elle sembla loin de tous les chemins." „A un pas coulo comme une lumière liquide la belle Lys entre ses berges de saules et de prairies. Le peintre vit le rêve de cette nature heureuse."

Het leven van Claus, als één met zijn werk, heeft nog een anderen dichter sterk getroffen: — ook Karol van de Woestijne heeft een kenschets van den schilder gegeven door zijn leven te beschrijven: zijn dagelijksch doen. Het is een prachtig brok Nederlandsch proza: dat verhaal van de dagen des manns, die, met de huisering van een plots ontwaken opgestaan, dit doet om te schilderen. „De man is heel alleen met de Leie, en zijne kalme met hare kalme."

„Deze Man, dien ik heb laten wandelen heel den langen zomer-dag door zijn schoone streek, die de mijne is; deze die, wilde ik een beeld maar geven, eenigzins, van zijn werk en de geliefde zorg van zijn leven, moest beschreven staan in al de uren van 't geheele Vlaamsche jaar, de Leie-kouters langs in het dagelijksch-wisselend kleed der vier Vlaamsche seizoenen; deze, waar ik niet beter van vertellen kon, wiens werk ik niet beter kon oproepen, dan door hem te toonen als een dankbare meester, als een ijvervolle kracht van het land dat hij beheerscht, dat hij dient, maar dat hij bemint vooral, en wiens liefde zingt met een schoonheid die mijn hart doet kloppen: deze Man is Emile Claus. Ik teekende hem, ik trachtte hem te teekenen, ik hadde hem willen teekenen als een deel der Vlaamsche natuur, als een spontane natuuruiting, als een Vlaamsche natuur-kracht, zooals ook Streuvels dat is, zooals Peter Benoit dat was, zooals het Guido Gezelle belieftde te zijn, toen hij, oud geworden en gelaten, deemoedig en getrouwt als wie weet dat de Hoogste Vreugden hem apodicten deelen zullen zijn, de groot-menschelijke passie van dertig jaren vroeger, en die hij in lange tijden zwijgens een bedwingend meester was geworden, had laten verweken onder de aandocning die hetzelfde Leie-land hem gaf, en zich tevreden stelde met de glorie, de grootste dichter van zijn volk te zijn, hij die naast de grootsten der geheele Wereld uit had kunnen blinken.

Ja, dit is Claus voor ons, mét Stijn Streuvels, mét Peter Benoit, mét den Gezelle van het „Rijmsnoer", een symbolische verspersoonlijking van Vlaanderen, een der spiegels waar Vlaanderen zich steeds in erkennen zal, éne dier zoo zuiver-sterke, dier zoo gezonde, dier zoo blijde en rustige krachten van ons land, dat zij Vlaanderen, dat zij heel hun volk vertrouwen inboezemen in de eigen toekomst, en door hunne fijnheid, door de hoogte hunner kunst, ons die toekomst voorbereiden schooner en rijker, dan wie ooit voor het kwart eener eeuw hier te lande had durven droomen en hopen."

Claus, stelt Woestijne vast, is naar zijn natuur visueel, maar een visuele van zeer bijzondere geaardheid. Er is een gevoels-bestanddeel, hem van aard eigen, dat zelfs bij bewegeloosheid, bij volslagen roereloosheid van zijn aanvaarde opdracht, hem den innigen levensslag, den ader-klop, het eeuwig-wakende oerwezen der dingen openbaar. En er is een ander bestanddeel: Claus is sentimenteel. Instinctmatig gaat hij naar liefelijkheid meer dan naar forschheid.

Op de tentoonstelling te Amsterdam heeft Claus ontbroken. Hier vindt men een In Vlaanderen van hem midden aan den rechter wand; het is geleend ter opluistering: inderdaad mocht de meester niet weder ontbreken. Wat hij in Vlaanderen, voor de Belgische kunst beteekent, men vindt het hierboven onder woorden gebracht en door deze schoone werk-proef vindt men het bevestigd.

Dicht hierbij hangt Smeers' Gele Kleed. Deze jonge schilder van forschheid en ruigte, is ten gevolge eener tentoonstelling in Skandinavie, waar veel van hem bleef — ook zijn schilderij van Rie Cramer — hier minder schitterend vertegenwoordigd dan van den winter te Amsterdam. Toch blijkt ook in de drie schilderwerken, te Rotterdam getoond, de weifelloosheid der hand die het maakte, de gemakkelijke „raakheid", de zuiverheid en de soberheid van den toon: in het kleine Het Aankleeden niet het minst.

Hier is een wil naar kracht, welken men in noord-Nederland gretig meervoelt. Hoe voelen wij dien ook in Van Rijsselberghe! Hoe voelt men den Vlaming in deze forschheid! Met Bormes en De Wijnstok is hij voortreffelijk vertegenwoordigd: hier die achtergrond achter den fellen bloei; gims het geheel: die weg, die boom, en het harmonisch-ruigo geheel. Wanneer men zich, van dezen winter, de trouwens onvoldoend hen toonende, proeven van Seurat en Signac herinnert, en van Van Rijsselberghe's tentoonstelling hier in den Kring (waaraan deze het portret van Verhaeren dankt), de blijke zijner toepassing van de theorie, die hij niet verslapt dooch met vrijheid aanvaardde: daarin deoptiek van zijn ras bewarend; dan ziet men dat forsch-gezonde van het oud-Vlaamsche mét volledig modernisme prachtig nu geopenbaard.

En deze lyriens van het naakt, die, naar beweerd is, in Marokko een kleur-visie heeft als „beetgekregen", welke hem van de zuiderzon over westersch vleesch deed werpen; toont nu in de pastel naast Claus, welk een plasticus hij is van klassieke zekerheid. De rhythmische golving der vrouwelijnen, hoe vast en tevens hoe soepel geeft hij ze: hoe fel-rustig is het leven in den eenvoud dezer groote pastel!

De Falaises de l'Estérel van Anna Boch houden het naast den Wijnstok goed nit. Zij heeft de zee altijd zeer ernstig beschouwd, zonder „accessoires" van schiepsel of wat ook; maar schilderend, louter om hare karakteristiek, haar kleur en toon. Hier geeft zij om de kleur water met rots, en het is een krachtig kleurgeheel.

Gansch iets anders dan dezulken heeft steeds Léon Frédéric gewild, de vriendelijk-nauwgezette beelder der Marchands de Craie uit Brussel's Museum. Den mensch in arbeid, de aarde in bewerkticheid gaf hij. En beide vijftig nauwkeurig beschouwd. En in die precisie nochtans wel levend, al is het soms meer in uiterlijkheid. Hier toont hij de betekelijke eenzaamheid der Ardennen: het met wegen als doorploegde, met bosch en heuveling en water in belangwekkende plaats zich ontplooiende land.

H. A. van Meegeren.

Kunstzaal Pictura.

Men schrijft ons uit Den Haag: Door een gevoeligheid voor veel sijnheid in lichte kleuren, welke laatste evenwel alles ontbreekt wat naar opzettelijke theorieën zweemt, doet de jonge schilder, van wien we al eens eerder hultengewoon goed werk zagen, eventjes aan Mauve denken. Diens teere grijzen vindt men meermalen bij van Meegeren, doch met een klank van levensblijheid doortinteld, zonder den weemoed van Mauve's palet. Iets van lichtpaars; een bleek geel doorzout de bleke strandgezichten waarop groepjes kinderen spelen, hier en daar en verderop als dotjes lichte bloemen in een groot veld. Het is alles lieve jeugd en zorgeloosheid en in de verte, aan het einde, de blanke streep van de zee, die aan de strandbewegelijkheid een plotseling eind maakt. Vooral het no. 17, hier op de tentoonstelling in „Pictura" lijkt van de strandgezichten tot dusver het meest rijpe, het meest volledig uitgesprokene in dit genre.

Doch deze schilder is knap, is niet de eerste de beste en zoo komt het dat hier, een geheel andere richting uit, dan de stranden ook al meesterstukjes hangen.

Een paar stillevens, uitnemend van stofuitdrukking en algeheele verzorgdheid zouden niet vermoeden doen dat ze waren van iemand die, nog geen dertig jaar oud, aanvankelijk ingenieur werd. De M. O. acte teekenen haalde en eerst daarna ten volle zich toeleggen kon op de schilderkunst.

Want deze stillevens van dood gevogelte en bokkingen op tinnen bord hebben naast de meest klare stofuitdrukking een voltooidheid, een voldongenheid van sentiment als slechts te verwachten ware van een meester.

Een geheel anderen kant dan weert uit gaan de interieurs waarin van Meegeren op levendige wijze hebben zet. Van zijn arbeid ten dezen opzichte hebben wij eerder hier gesproken: „hij beschikt over een groot gemakkelijkheid om een figuur in een ruimte vrij te plaatsen niet alleen, doch om die ruimte zelf tot stilloven te maken, waarbij de mensch zijn bewegelijke gebarenspeel voert."

Daar is de musicerende student, om wien kameraden zitten, verdiept in 't vioolspel van den vriend, of het jongentje dat grabbelt in attributen van het schilders-atelier, 't jonge vrouwtje die poederend voor de toilettafel of hetzelfde vrouwtje in een stemmig interieur te naast zittend, een klein venje aan haar schoonz. Dit schilderij van moederlijke met kind-zoon eenigzins bij Coba Ritsma's interieurs yerga-

laken kunnen worden, wat den klank der kleuren betreft. Doch Coba Ritsma's palet is dieper en somberder, bij van Meegeren is vreugd steeds in de kleur, een sekere blijmoedigheid die uit al het werk, zonder nadruk opstijgt.

Aan Mauve, dien wij in den aanvang noemden, doen ons vooral de dulingezichten denken zoals bijv. dat, waarin een wit getje rondwaalt en een kind te spitten staat, voorts de zandschepper of de paardrijders langs 't strand. Van een navolging mag men echter niet spreken. Immers deze lijngevoolige, nadert eveneens Manke in zijn strandjes, overtreft deze laatste zelfs wat atmosferische stemming betreft.

St. Franciscus-gebarenspeel.

Naar wij vernemen, zal het St. Franciscus-gebarenspeel, tekst van Dr. Felix Kuiten, dat in Den Haag, onder leiding van Ant. Molkenboer, viermaal is verloond, ook te Amsterdam ten tooneele worden gebracht. Daar de voorbereiding veel tijd vereischt, kan de eerste voorstelling eerst over eenige weken verwacht worden.

Evenals in de residentie, zal het Amsterdamsch-a Cappella-koor medewerken, onder leiding van zijn dirigent, Ant. Averkamp, die de muziek voor het spel heeft gecomponeerd. Voorts een orkest, samengesteld uit dat van het Concertgebouw, een dansensemble ter uitbeelding van het intermezzo „De Zonnezang", en een jongenskoor, onder directie van Hub. Cuypers.

Ant. Molkenboer, de ontwerper van het „gebarenspeel", die ook den tooneelbouw verzorgde, heeft de artistieke leiding van het geheel.

We ontvangen de volgende mededeeling: Brongceest zal ongeveer half Juni zijn zilveren tooneelfeest vieren en naar wij vernemen zal dit dor-donkingsfeest een eenigzins ander karakter dragen, dan de gebruikelijke artiesten jubilea.

Het programma voor dien avond zal bestaan uit de opvoering van twee stukken: „Een partij Schaak" en „Salomé" het beroemde drama van Oscar Wilde. „Een partij Schaak" zal worden gespeeld door levende figuren, terwijl het stuk „Salomé" door den kunstenaar zoodanig massaal is uitgewerkt, dat de bijzonderheden tot groote scènes zijn uitgegroeid.

Verschillende onzer eerste tooneelkunstaren en kunstenaressen, kunst schilders en danseressen hebben belangelooze medewerking toegezegd, om dit eigenaardige feest te doen slagen.

De avond zal worden besloten door een openluchtbal met souper, waartoe Brongceest uitnodigingen zal rondzenden.

Voorberodingen zijn reeds getroffen, terwijl de juiste datum en verdere bijzonderheden nader bekend gemaakt zullen worden.

Het feest zal plaats hebben in Het Stadion.

Men meldt ons: In den afgelopen nacht is te Terborg op 80-jarigen leeftijd overleden de heer G. Velderman, hoofdredacteur van De Graafschapsbode en lotterkundige. De overledene, oorspronkelijk onderwijzer, was van 1866-1902 leeraar in de Ned. taal aan den H. B. S. te Arnhem en van de oprichting in 1882 hoofdredacteur van de Graafschapsbode.

Verschillende boeken werden door hem in het Nederlandsch vertaald, o.m. de werken van Reuter, de sprokjes van Anderson, Samarow.

Sport.

Voetbal. Geschenk voor het nieuwe stadhuis te Rotterdam.

Dezer dagen heeft alhier een vergadering plaats gehad van vertegenwoordigers van de voornaamste sportorganisaties te dezer stede, op uitnodiging van een comité bestaande uit de heeren L. M. A. Hoffmann, C. W. van Hasselt en H. A. Meerum Terwogt, die het initiatief hebben genomen om het gemeentebestuur van Rotterdam, ter gelegenheid van de opening van het nieuwe stadhuis, een geschenk aan te bieden namens de Rotterdamsche sportwereld.

Er was zeer veel animo en uit de levendige gedachtenwisseling bleek, dat alle sporthonden en vereenigingen te Rotterdam er met energie naar streven om het plan van het comité van initiatief te doen slagen.

Men besloot het hierboven genoemde comité permanent te verklaren, het te belasten met de dagelijkse leiding, die de uitvoering van de plannen zal eischen en het voorts uit te broiden met vertegenwoordigers van de voornaamste sportverenigingen van de Maastad, wier namen wij binnenkort hopen te kunnen publiceren.

Het dagelijksch bestuur verdeelde de functies als volgt: L. M. A. Hoffmann, voorzitter; C. W. van Hasselt, penningmeester en H. A. Meerum Terwogt, secretaris.

Journalist-scheidsrechter.

Op de, dezer dagen te Amsterdam gehouden, algemeene vergadering van de Vereeniging van Sportjournalisten, beledigt ter bespreking van de kwestie Meerum Terwogt-Warner, werd met een stem in blanco en de overige stemmen voor, de volgende motie aangenomen:

„De Vereeniging van Sportjournalisten, vergaderd te Amsterdam op 3 Mei 1917, meent in de onthefing van den heer H. A. Meerum Terwogt als scheidsrechter bij den voetbalwedstrijd Be Quick-Quick te Zutphen op 22 April 1917 te moeten zien een poging om den scheidsrechter te vereenzelvigen met den journalist, teneinde invloed uit te oefenen op de uiting van diens vrije meening.

„De vergadering draagt aan het bestuur op, maatregelen te nemen om aan dergelijke ongewonschte toestanden een einde te maken, dit besluit ter kennis te brengen van het N. V. B.-bestuur en verder te publiceeren."

Voetbal. Competitie-indeling.

De heer Staal heeft bij het bestuur van den N. V. B. het volgende verzoek ingediend betreffende de competitie-indeling voor het seizoen 1917-18:

Geen margarine eerste klasse afdeeling. De Westelijke 1ste klasse afdeeling laten zooals deze thans is, Hercules dus niet overbrengen naar een andere afdeeling en als 12de vereeniging aan de 1ste klasse toevoegen de kampioenclub over de geheele Westelijke tweede klasse.

De nummers 1 en 2 van de Westelijke 2de klasse afdeelingen en nummer 1 van de tranches de No. 3 van de westelijke 2de klasse te spelen competitie vormen de hoofdafdeeling van de 2de klasse.

De nummers 11 en 12 van de 1e klasse en de nummer 1 en 2 van deze hoofdafdeeling spelen op neutraal terrein een halve competitie om 2 plaatsen in de 1e klasse. De nummers 5, 6, 7 en 8 van de hoofdafdeeling gaan weer naar de afdeelingen A, B, C en D terug om plaats te maken voor de kampioenen van die afdeelingen. Aldus kunnen thans 9 derde klasse vereenigingen tot 2e Klasse vereeniging gepromoveerd worden.

De nummers 7 en 8 van een 2e klasse afdeeling zouden met de nummers 1 en 2 derde klasse afdeelingen kunnen spelen om 2 plaatsen in de 2de klasse. Ook deze halve competitie zou op neutraal terrein gespeeld kunnen worden.

Zwemmen.

In de gisteravond gehouden vergadering van de Leidische Zwemclub heeft de heer Ch. v. Spall, die jaren lang voorzitter van deze vereeniging is geweest en nu aan de beurt van afstreden was, medegedeeld, dat hij zich niet meer herkiesbaar stelde. Hij meende echter bij zijn afstreden de vereeniging een dankbetuiging te moeten aanbieden, bestaande uit een grooten zilveren visselbeker, om welke jaarlijks zal worden gezwommen. Verder was daaraan de bepaling verbonden, dat alleen Leideners aan de wedstrijden om dezen beker mochten deelnemen. De namen van de winnaars moeten in den beker worden gegraveerd, en zoodra hij is namen bevat, zal zij aan het stedelijk museum De Lakenhal worden geschonken.

Jonge v. Jonge a. Self 1. Overna. 4. Triton

Schie. De uitst. van de April te meiners a. ten: So. punten.

Nieuw. Hier ten heeren C. de Ronch. V. Moppe. dig advie. 12 tot 17 opvoeding school za naam dre school. T ter van De sch

Prof. dr leeraar in Utschtsel. Groot-Aus van een aan het Toen d voor Chr. macht van eenw en vijf nog klein; o toles zijn een staat non zijn. bestendig on er k staten v vinden in begerte b helpen b In de de fed-ratio deze wijz stand heb onderwier land geln niet: Gr beschaving

Het is een soort genomen voor de en aesthe spreken v achen ge Hollensche Slechts v krachten on een n ten de G ult do sel de banrak de Romei veroverde uilingen, terwerken de letterk wijzen vo vloed der nistische uitgewerk on meer v vaarde ku

Men plo men, maar re oorzan held van wen. Dez zijn: de on tweede zijn gowc worden, d zolen der roman, to strekking pij veron der helle schouwen de groote het kleine vrees de der Griek Onbillijk in de Ro over den geleorden brian, g moderne van holdi der gevan ten offer goezed de kastijding

Met de hoogleera denden be

Meer. Gisterni brugge oulier Spreker den partii kunnen v dlen hij

Hij mar een wijze elk opzic op de be kennis m Men me Indis get de ambte kanten v dls komt. eigen kar lijk word hulpraak op den v gen ten v volgv van gchoorzar den nieu evenwel

rondloopt de hadji- men gesch dis niet a geneeshee een sanat dere man halve hoog tengevolgt 1800-2000

Zoo is is het n alleen de den, niet terughren Malaria, de meest v vaktien v ze liggen voor de niet wena

Merkwa maat ook De const- overgovee rilt men naar de Ten slo vertragen meatoran Nurgwon natuurw ernatigen

Na zere sanatorium misstand